

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Solutione alterius difficultatis ostenditur posse gratiam
habitualem concurrere ad actus liberos in justis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUARTA.

Obejectiones contra concursum gratia habitualis ad actus liberos.

I. OBJICIES primò: Hinc sequi tolli libertatem, seu potentiam ad peccandum; jam enim ex parte actus primi involvitur aliquod pugnans physicè, imò essentialiter cum peccato, gratia scilicet habitualis. Respondetur negando lequelem: ad probationem dico, non omne id quod quomodocunque tenet se ex parte actus primi tollere libertatem, ut jam ostensum est in habitu iræ, sed illud solum, quod non præcisivè tantum se habet, seu indifferenter ad existendum & non existendum in instanti quo exercenda erat libertas, vel quod non est in potestate voluntatis non operando, aut operando contrarium abjicere, qualis in præsentis non est gratia, & alia supra posita, quæ quis peccando potest destruere.

II. Objicies secundo: Quod requiritur ad operandum in instanti B. debet natura præsupponi existens in eodem instanti, quicquid namque operatur in aliquo instanti, debet in illo instanti existere: nec enim ut operetur in hoc instanti sufficit quòd immediate antè præxiterit, sed debet jam existere. Confirmatur: causa etenim, dum operatur, unitur aliquo modo effectui; ergo ut loco, ita multò magis tempore debet illi coexistere. Respondetur negando antecedens: ad probationem dico quicquid operatur in aliquo instanti debere quidem in illo existere, non tamen priori naturæ ad operationem in illo instanti, sed sufficit quod operando, durationem in illo instanti acquirat.

III. Ad Confirmationem dico, causam quando operatur uniri effectui, & consequenter debere realiter & tempore illi coexistere, non tamen prius naturæ: sicut licet impossibile sit causam producere effectum, nisi sibi coexistentem, non tamen debet coexistentia causæ cum effectu esse in illo priori, cum effectus sit semper naturæ posterior causæ. Exemplum de loco potius facit contra adversarios: hinc enim sequeretur, posse rem in solo instanti A. existentem operari in instanti proxime sequente, cum agens aliquid existens in uno palmo agere possit in passum existens, non in eodem palmo, sed proximo. Hæc tamen quæ de tempore diximus, de iis tantum rebus vera sunt, quæ ubi extiterint, sunt indifferentes ut continentur; si enim, posito quòd semel existant, petant antecedenter conservari sequente instanti, vel etiam destrui, non posset voluntas per eas constitui in actu primò potens ad operandum & non operandum; sic enim in actu primo esset aliquid tollens ejus indifferenciam ad alteram partem contradictionis.

IV. Hoc ergo modo procedit series decretorum Dei circa gratiam, habitus infusos, & impletionem præcepti. Primò decernit Deus producere gratiam in instanti A. simul cum habitibus infusis, eamque animæ Petri infundere. Deinde statuit non illam destruere nisi præviso peccato: existit ergo gratia in instanti A. & positivè instanti illi coexistit habetque durationem illam independentem ab omni actu, saltem ab ipsâ gratiâ elicitæ, circa durationem verò & existentiam respectu instantis B. habet se præcisivè entitas gratiæ, seu

indifferenter ad durationem illam habendam vel non habendam; si impleat præceptum voluntas, illam habebit, sin minus non habebit, sed destruetur gratia. Quando verò implet quis præceptum effectivè per ipsam gratiam, vel habitum infusum, entitas gratiæ naturâ vel ratione præcedit actum impletionis præcepti, duratio ejus sequitur: nulla autem mutatio fit circa ipsam entitatem gratiæ, cum eam conservari nihil aliud sit, quàm novam illi superaddi durationem, omnibus eodem modo manentibus circa gratiæ entitatem.

Dices, non durationem tantum sed ipsam etiam entitatem gratiæ pendere ab actu impletionis præcepti; si enim hic actus non ponatur, non solum non ponetur duratio B. sed ipsa etiam entitas gratiæ destruetur, ergo actio terminata ad ipsam entitatem gratiæ pendet à positione actus quo impletur præceptum. Distinguo antecedens entitas gratiæ pendet à priori ab actu quo impletur præceptum, nego antecedens; à posteriori, concedo: entitas enim gratiæ existens in instanti A. periret sequente instanti, nisi concurrente ad actum quo impletur præceptum, acquireret in instanti B. novam durationem, quamvis actio terminata ad ipsam gratiæ substantiam non propriè dicatur secundum se pendere ab actu implendi præceptum, sed solum ut continuata, vel continuanda, cum actio productiva terminetur ad entitatem gratiæ independentem ab omni præcepto, aut illius impletionem: conservatio autem, ut vidimus, ultra primam productionem solum addit productionem novæ durationis.

SECTIO QUINTA.

Solutione alterius difficultatis ostenditur posse gratiam habitua-lem concurrere ad actus liberos in justis.

CONTRA hæcenus dicta adferri hic etiam posset vulgaris illa obiectio, quæ contra influxum subjecti in ubicationem & durationem proponi solet, implicare scilicet hujusmodi dependentiam ab alio, tanquam à posteriori; si enim pro illo priori habet res aliqua totam suam entitatem, ergo hæc entitas non potest dependere ab alio, quod subsequitur, ergo nec gratia, vel habitus infusi possunt hoc modo dependere ab actu impletionis præcepti.

At sanè existimo universum negari non posse dependentiam hanc ab alio, tanquam à posteriori: sic namque, ut supra vidimus, potentia libera proxime ad operandum expedita, licet pro aliquo priori indifferens semper sit tam ad operationem, quàm omissionem operationis, non tamen potest utraq; carere. Quòd clariùs adhuc constat si supponamus opinionem in Philosophiâ valde receptam, implicare scilicet puram omissionem liberam, tunc enim non posset potentia illa eo instanti non vel positivè aliquid velle vel nolle, & tamen utroque hoc actu est pro illo instanti prior, utpote principium illorum productivum, & indifferens ad habendum vel unum ex illis actibus, vel alium: quòd verò pro aliquo posteriori alterum ex iis habere debeat, constat, neutrum enim potest purè omittere, ut supponimus, sed nec utrumque simul potest habere, ergo alterum tantum,

Entitas gratia in hoc casu est prior impletioni præcepti, duratio posse-rior.

V. Entitas gratia, non à priori, sed à posteriori pendet ab actu quo impletur præceptum.

I. Obje. Non possetem ul- lam dependen- tiam ab ali- o posteriori.

II. Ex potentia libera ostenditur negari universum non posse dependentiam à posteriori.

III. Ponamus eum probabili opinionem per omni omissionem implicare.

Ex eo quòd iustus imple- re possit præ- ceptum per habitus in- fusos, non sequitur tolli libertatè.

Id quod re- quiritur ad operandum non debet necessariò prius naturâ existere in illo instanti.

Et causa unius ef- fectui, suffi- cit quòd tempore illi coexistat.

Quædam res nequeunt existere præ- cisivè.

Ordo signo- rum in hac gratia & habituum infusorum operatione.

tantum, & necessario habet. Et in omni sententia, si Deus velit ut voluntas non pure omittat, sed vel positive velit vel nolit, tunc non potest non positive aut velle pro posteriori natura aut nolle, & consequenter potentia libera proxime expedita pendet essentialiter ab aliquo posteriore.

III. Variis praxibus exemplis allatis ostenditur negari non posse dependentiam a posteriori.

Idem, ut diximus, est in intentione efficace respectu electionis alicujus medii pro eo instanti, pro quo est intentio: licet namque sit prior omni electione, & consequenter independens ab illa a priori, ab electione tamen aliqua dependet a posteriore, id est non potest non aliquam electionem inferre. Sic etiam implicat, ut quis existat & non habeat vel gratiam vel privationem gratiae, & tamen pro aliquo priori est independens ab utraque, pro eo scilicet priori, quo est indifferens ad peccandum & non peccandum. Quod similiter de alia quacunque re, scientia exempli causa verum est, si Deus eam proponeret sub conditione actus alicujus liberi, certo aliquo instanti cliciendi, ergo independens antecedens, seu a priori, optime stat cum dependentia a posteriori. Tandem causa necessaria omnino completa non potest non pro aliquo posteriori inferre effectum, ita ut si cum non inferret, non posset consistere hoc complexum causae completae proxime ad operandum expedita: est tamen ab effectu independens a priori, ergo dependet ab illo a posteriori: sicut enim universum id dependet ab alio, quod sine illo esse non potest, ita id a posteriori dependere ab alio dicitur, quod sine aliquo sibi posteriori existere nequit, qualia sunt illa, quae in exemplis jam allatis adducta sunt.

IV. Quod res aliqua alia producat, non sequitur esse ab ea independentem a posteriori.

Dices: res est natura prior ubicatione & duratione, cum illas producat, ergo est ab illis independens, ergo potest sine illis existere. Contra: potentia libera est prior natura volitione & nolitione, actu & omissione actus, anima est prior

gratia & negatione gratiae, intentio electione, causa necessaria completa effectu, &c. ergo sine his esse possunt: quidquid dixerint adversarii de illis, dicemus nos de ubicatione, nam sicut potentia libera solum petit indeterminatè vel volitionem vel nolitionem, & consequenter (quidquid sit, utrum in principiis adversariorum sit prior utraque, cum ab iis non sit independens, sed alteram necessario habere debeat) potest esse natura prior illa in particulari quam elicit, ita corpus ab hac ubicatione in particulari est independens, cum sine hac possit existere, ergo nulla est ratio, etiam in principiis contrariae sententiae, cur hanc in particulari ubicationem producere nequeat.

Urgebis: res pro illo priori requirit aliquam ubicationem, ergo pro nullo priori potest concipi sine omni. Respondetur primo distinguendo consequens, pro nullo priori potest concipi sine omni exclusivè concedo, praeservativè nego; pro illo enim priori nec concipitur ut habens nec ut non habens ubicationem, sed non concipitur ut habens. Secundò, respondetur distinguendo antecedens: pro illo priori requirit aliquam, id est petit habere aliquam pro illo priori, nego antecedens; pro illo priori petit habere aliquam, saltem pro posteriori, concedo.

Tota ergo exigentia datur pro illo priori, cum sit ipsa entitas rei, haec tamen exigentia solum requirit ubicationem pro aliquo posteriori. Et haec objectio totidem verbis fieri posset de potentia libera & aliis supra positis. Imò suo modo cernitur in re quavis naturali; materia siquidem pro aliquo priori exigit naturaliter aliquam formam, id est tota illa exigentia est pro illo priori, non tamen exigit habere illam formam pro priori, sed solum pro posteriori. Sed de his fufius dictum est in materia de Angelis, & in physicis,

V. Pro nullo priori concipi potest res sine omni ubicatione positivè, sed praeservativè.

VI. Exigentia ubicationis est a priori, exigit tamen ut habeat eam a posteriori.

